

Utbildningsinspektion i Björke taskolan, förskoleklass och grundskola årskurs 1–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	6
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	11

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Björke taskolan den 18-19 januari 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Björke taskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Björke taskolan intervjuades rektor, personal, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser och i förskoleklassen. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Björkestaskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	37
Grundskola	391

Utbildningen vid Björkestaskolan omfattar förskoleklass samt grundskola årskurs 1–9. Verksamheten är förlagd i två olika byggnader och totalt finns 428 barn på skolan. Skolan har i genomsnitt ca 43 barn per årskurs, fördelningen mellan årskurserna är förhållandevis jämn. Det finns tre parallella klasser i årskurs 1 och 2 samt två parallella klasser i årskurserna 3-9. Skolan har ett fåtal elever med utländsk bakgrund.

Den pedagogiska personalen är indelad i fyra arbetslag F-2, 3-5, 6-7 samt 8–9.

Skolans lokaler är ursprungligen uppförda 1970. En större tillbyggnad gjordes 1997. Skolan är belägen alldeles i närheten av Nykvarns centrum.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Björkestaskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Som helhet erbjuder skolan utbildning av godtagbar kvalitet. Skolan har ett väl fungerande arbete med att upptäcka och åtgärda elevers behov av särskilt stöd. Klimatet på skolan är bra och eleverna trivs och känner sig trygga. Den trevliga stämningen kan vara ett resultat av ett väl utvecklat arbete med normer och värden.

Ledningen av skolan fungerar bra och rektorn är väl förtrogen med verksamheten. Dessa förutsättningar utgör en bra grund för att ta itu med det som blir en av skolans stora utmaningar de närmaste åren, nämligen att förbättra elevernas kunskapsresultat i allmänhet och pojkarnas i synnerhet.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan uppvisar stora skillnader mellan pojkar och flickor vad gäller kunskapsresultaten. Skolan bör utveckla arbetet ur ett genusperspektiv för att förbättra pojkarnas resultat och även analysera varför elevernas resultat är låga trots att arbetet med särskilt stöd är mycket väl utvecklat.
- Resultaten i matematik i årskurs 5 och i årskurs 9 är låga och bör förbättras.
- Skolan bör förbättra kunskapsresultaten i årskurs 5 för eleverna samt skapa former för att analysera och följa upp elevernas resultat i samtliga kursplanämnen.
- Skolan bör skapa former för att på skolnivå kunna följa elevernas utveckling vad gäller resultatet av arbetet med läroplanens mål kring kunskaper samt resultatet av arbetet med normer och värden.

- Skolan bör förbättra resultatet av arbetet med normer och värden samt förbättra handlingsprogrammet mot kränkande behandling.
- Skolan bör förbättra kvalitetsarbetet i sin helhet och kvalitetsredovisningen.
- Skolan bör tydliggöra hur ansvars- och arbetsfördelningen mellan rektorn och den biträdande rektorn.
- Skolan bör se över elevernas tillgång till fungerande datorer.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brist snarast skall åtgärdas.

- Beslut om placering av elev i särskild undervisningsgrupp och beslut om anpassad studiegång fattas inte i enlighet med bestämmelserna (5 kap. 5 § och 5 kap. 10 § grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94 avsnitten 2.1 och 2.2.

Björkestaskolan hade 47 elever i årskurs 9 år 2005, 52 elever år 2004 samt 44 elever år 2003.

Tabell 1. Elevernas resultat 2003–2005.

	2003		2004		2005	
	Björk.	Riket	Björk.	Riket	Björk.	Riket
Andel behöriga till nationellt program	81,8	89,9	98,1	89,6	91,5	89,2
Andel som uppnått målen i alla ämnen	70,5	74,8	67,3	75,9	74,5	75,5

När det gäller andelen elever som uppnått minst godkänt i samtliga ämnen ligger skolan något under resultaten i riket respektive kommunen och kommungruppen. Medan andelen behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan ligger aningen över nivån i riket.

Inspektörerna bedömer mot bakgrund av ovanstående att skolan bör analysera och förbättra resultaten gällande elever som uppnått målen i alla ämnen.

Tabell 2 Elevernas genomsnittliga meritvärden 2003-2005 uppdelat efter kön

År	Totalt		Pojkar		Flickor	
	Björkesta	Riket	Björkesta	Riket	Björkesta	Riket
2005	202,5	206,3	188,8	195,8	218,5	217,3
2004	186,5	206,9	173,5	196,3	196,9	218,1
2003	202,3	205,4	177,6	195,0	225,9	216,0

Av tabellen kan utläsas att elevernas genomsnittliga meritvärden totalt sett ligger något under och år 2004 mycket under resultaten i riket. Inspektörerna kan konstatera att flickornas meritvärde varierat i förhållande till flickorna i riket,

medan pojkarnas legat under och ibland mycket långt under resultatet för pojkar i riket. Inspektörerna bedömer att pojkarnas resultat bör förbättras.

Tabell 3 Andel (%) elever som nått målen på de nationella ämnesproven

År	Svenska		Engelska		Matematik	
	Åk 5	Åk 9	Åk 5	Åk 9	Åk 5	Åk 9
2005	89	94	83	100	59	70
2004	66	75	72	85	60	85
2003	73	71	85	77	73	77

Antalet elever som genomför de nationella proven under 2003-2005 varierar mellan 37 och 49. När det gäller resultaten på de nationella proven i årskurs 5 och 9 kan det konstateras att dessa i allmänhet förbättrats markant under 2005 och att resultaten år 2004 och 2003 var mycket låga. Noteras bör att varje enskild elev motsvarar drygt två procent och att resultaten därför bör tolkas med viss försiktighet.

Inspektörerna bedömer att eleverna i huvudsak presterar goda resultat på de nationella proven i svenska och engelska. Inspektörerna bedömer dock att resultatet på de nationella proven i matematik i årskurs 5 och i årskurs 9 bör förbättras, medan resultatet i engelska i årskurs 5 är godtagbart, men även det kan förbättras. Efter att resultatet i matematik blev känt har skolan gett särskilt stöd till berörda elever och även startat en omfattande kompetensutvecklingsinsats i matematik för lärarna i de lägre årskurserna. Skolan har också analyserat resultatet och bland annat uppger lärarna i de lägre årskurserna att den visar att de läromedel som använts inte täcker av samtliga avsnitt på de nationella proven. Noteras bör att nästan alla elever som inte uppnådde målen på det nationella provet i årskurs 9 fick betyg i matematik vid vårterminens slut.

Hur resultaten ser ut i övriga ämnen elever i årskurs 5 är dock oklart eftersom skolan inte har någon organiserad uppföljning i dessa ämnen. Eftersom uppgifter om de yngre elevernas resultat i övriga kursplanämnen saknas, kan inte heller inspektörerna bedöma dessa. Skolan har en tid efter genomförd inspektion arbetat fram en modell för detta ändamål.

Förskoleklassens resultat bedöms av personalen genom iakttagelser och samtal, dels med barnen i grupp, men även enskilt. Samtal om barnens utveckling sker också med barnens föräldrar. Personalens bedömningar sammantaget med barnens och föräldrarnas egna utsagor och det inspektörerna kan utläsa av verksamheten gör att inspektörerna bedömer att barnen i förskoleklassen ges goda förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger. Detta gäller även grundskolans årskurser 1-9.

Personalen uppger att eleverna är duktiga på att arbeta självständigt, men också tillsammans med andra. Personalen uppger vidare att det finns stora möjligheter för eleverna att arbeta i sin egen takt och de blir sedda som individer.

I Björkestaskolan har inspektörerna erfart att det allmänt råder ett gott klimat bland elever och personal. Inspektörerna fick under besöket intrycket att eleverna är öppna och hjälpsamma. Inspektörerna observerade nästan inget klotter eller annan skadegörelse vilket tyder på att eleverna tar ansvar för arbetsmiljön på skolan.

Det finns gemensamma trivselregler och dessa är kända av eleverna. Föräldrarna uppger att eleverna känner sig trygga i skolan, vilket också bekräftas av eleverna. Eleverna uppger att det sällan förekommer kränkande behandling på skolan, men de anser att personalen är bra på att tag i problemen vid de fåtal tillfällen som sådana uppstår. Personalen framhåller att det främsta resultatet av arbetet med normer och värden är att eleverna känner sig trygga, att stämningen på skolan är bra och att eleverna respekterar varandra. Sedan ett år tillbaka pågår också ett samarbete med föreningen Skolor mot rasism. Det handlar bland annat om att fortbildning av personal, men också om aktiviteter för eleverna. Trots arbetet visar inspektionen att det finns elever vars uppfattningar inte kan sägas överensstämma med den värdegrund som läggs fast i läroplanen, bland annat förekommer främlingsfientliga åsikter bland eleverna.

Trots de åtgärder skolan genomfört bedömer inspektörerna att skolan behöver vidta ytterligare åtgärder för att kunna säkerställa sitt arbete med normer och värden.

Av vad som framkommit under inspektionen kan de äldre eleverna göra sin stämma hörd exempelvis via elevrådet för årskurs 6-9. Eleverna tycker också att det är viktigt att få vara med och bestämma. Skolan har inget elevråd för de yngre eleverna. De äldre eleverna har genom elevrådet bidragit till att det numera finns fil och kryddor i matsalen, att elevskåpen köptes in var också ett initiativ som kom från elevrådet. Elevrådet har också deltagit i utformandet av skolans trivselregler.

När det gäller elevernas faktiska inflytande över det egna lärandet bedömer inspektörerna att detta generellt sett är bra, även om det varierar lite mellan olika ämnen och lärare. Exempelvis i de lägre årskurserna presenteras ett tema för eleverna och de får sedan komma med idéer kring hur man kan arbeta med temat. Lärarna gör sedan ett förslag med utgångspunkt från elevernas idéer.

Lärarna berättar att de inför varje moment går igenom med eleven vad momentet handlar om och vad de skall arbeta med. I vilken mån denna information kopplas till målen varierar mellan olika moment och lärare. Eleverna uppger att lärarna har redovisat målen och att man talar om dessa också i samband med utvecklingssamtalen. För de äldre eleverna upprättas individuella mål, som sedan följs upp vid nästa utvecklingssamtal. Inspektörerna bedömer att eleverna i allmänhet har god kännedom om målen.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att Björkestaskolan generellt når goda resultat då det gäller elevernas inflytande över undervisningen. Skolan bör dock förbättra elevernas kunskapsresultat i allmänhet och pojkarnas resultat i synnerhet. Därtill bör pojkarnas resultat förbättras liksom resultaten i matematik i årskurs 5 och årskurs 9. Resultatet av skolans arbete med normer och värden bör slutligen förbättras.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Björkestaskolan har ett elevråd i vilket det finns representanter för eleverna i årskurs 6-9. Skolan har inget elevråd för förskoleklassen och årskurserna 1-5. För dessa elever används klassråden som ett forum där gemensamma angelägenheter diskuteras. Elevrådets möten leds av rådets ordförande. På mötena deltar också en lärare som vuxenstöd. Rektorn deltar om det finns behov av det. På elevrådets möten har eleverna möjlighet att ha synpunkter på olika frågor som tas upp. Frågorna initieras av elevrådet självt, men även av rektorn och personalen. Inspektörerna bedömer att arbetet med att ge de äldre eleverna inflytande över verksamheten i stort, är väl fungerande men att skolan kan utveckla sin samverkan med de yngre eleverna.

När det gäller elevernas möjlighet till inflytande över lärandet ges möjlighet att vara med och påverka arbetsformer, men också arbetsinnehåll. De ges också möjlighet att ibland vara med och utforma sitt eget veckoschema. De äldre eleverna har en elevbok som används som kalender, men också för att göra terminsplanering och för att dokumentera elevens resultat i några ämnen. Boken skall också vara en kommunikationslänk mellan hem och skola. Inspektörerna bedömer att elevinflytandet över lärandet i huvudsak fungerar väl på skolan, men att det också finns stora variationer mellan olika ämnen och klasser. Rektorn är medveten om detta och arbetar för att försöka förbättra situationen i de fall där inflytandet upplevs som begränsat.

Även om Björkestaskolan har ett omfattande och ett väl utvecklat arbete med normer och värden är resultatet vad gäller vissa elevers förhållningssätt inte bra och bör därför förbättras. I arbetet ingår olika förebyggande inslag, exempelvis finns ett system med kamratstödare där två elever i varje klass har som uppgift att bland annat se till att ingen är ensam på rasterna. Skolan ägnar mycket tid åt att arbeta med SET¹. Där eleverna genom samtal och övningar lär sig förstå varandras värderingar och åsikter och får insikt om sina egna värderingar och tankesätt. Vuxna och elever diskuterar mycket kring attityder/värderingar, skolan genomför regelbundet återkommande temadagar om relationer, kärlek, vänskap och respekt. Skolan bjuder också in personer som föreläser om värdegrundsfrågor. Skolan delar ibland in eleverna i pojk- och flickgrupper där bl.a. värdegrundsfrågor och könsroller diskuteras.

Vid inspektionstillfället hade Björkestaskolan ett handlingsprogram mot kränkande behandling i enlighet med Lpo 94. Programmet behandlade dock inte kränkningar mellan vuxen och elev. Handlingsprogrammet är inriktat på begreppet mobbning istället för att använda det vidare begreppet kränkande behandling såsom läroplanen och skollagen föreskriver. Inspektörerna förutsätter att skolan beaktar alla former av kränkande behandling i sitt fortsatta arbete.

¹ SET betyder social emotionell träning.

Organisation och arbetssätt i undervisningen

I förskoleklassen bedrivs ett medvetet pedagogiskt arbete där fri lek varvas med pedagogiskt planerad verksamhet. Den pedagogiska verksamheten innefattar bland annat arbete med värdegrundsfrågor, språkträning och motorik och rörelse. Inspektörerna bedömer att eleverna i förskoleklassen har goda förutsättningar att gå från förskola till skola och en grund för fortsatt skolgång.

Av observationer och intervjuer har framgått att skolan i allmänhet använder sig av varierade arbetssätt, men det finns också enstaka exempel där arbetssätten knappt varierar alls från lektion till lektion. I läroplanen står att skolan skall ta hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov och att skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla. Inspektörerna bedömer därför att skolan i en högre grad ger eleverna en möjlighet till varierad undervisning i syfte att förbättra elevernas kunskapsresultat.

Skolan lägger ner mycket tid och kraft på att arbeta med läroplanens strävansmål i undervisningen och lärarna följer elevernas sociala utveckling på individuell nivå och gruppnivå. Varje elev i årskurs 6-9 har en mentor och en gång i månaden har varje elev ett enskilt samtal med sin mentor, då elevens kunskapsutveckling följs upp och diskuteras.

När det gäller arbetet med att synliggöra integrationen från förskoleklass till årskurs 9 och skapa en helhet i lärandet har arbetet inte kommit så långt ännu, men samarbetet mellan F-5 och 6-9 blir allt bättre enligt lärarna. Inspektörerna ser positivt på att samarbetet utvecklas, men instämmer i bedömningen att mycket finns kvar att göra och att det kan förbättras ytterligare.

Personalen uppger att i huvudsak arbetar förskoleklassen och årskurs 1–2 var för sig, men att man också genomför olika gemensamma aktiviteter. Inspektörerna bedömer att samarbetet mellan förskoleklassen och årskurs 1 och årskurs 2 i grundskolan är väl fungerande. Det underlättar övergången från förskoleklass till grundskola, det gör att varje barn ges möjlighet att utvecklas i sin egen takt och det medför också att eleverna lär känna varandra över åldersgränserna, vilket sannolikt minskar risken för kränkande behandling.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Skolan använder sig av olika typer av tester i svenska och matematik för att identifiera barn i behov av särskilt stöd. Det finns ett tydligt schema för vilka tester som skall genomföras i olika årskurser. Beslut om stöd och hur det skall utformas fattas av skolans rektor. Personalen uppger att alla barn som är i behov av särskilt stöd också får det. Alla elever i behov av särskilt stöd har ett åtgärdsprogram och i de flesta fallen upprättas dessa av en speciallärare eller en specialpedagog. Inspektörerna bedömer att åtgärdsprogrammen kan förbättras genom att elevens starka sidor lyfts fram på ett bättre sätt än vad som sker idag. Inspektörerna bedömer att det på skolan finns mycket väl utvecklade utrednings- och analysförfaranden för att identifiera och åtgärda elevers behov av särskilt stöd. Skolan bör dock analysera hur det kan komma sig att elevernas genomsnittliga meritvärden och resultat på nationella ämnesprov är låga trots att arbetet med särskilt stöd är mycket väl utvecklat.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

I årskurserna 1–5 har skolan med utgångspunkt från uppnåendemålen i de nationella kursplanerna arbetat fram konkreta mål som beskriver vilket stoff som eleverna skall lära sig. Det saknas dock med några enstaka undantag mål som kan följas upp. Inspektörerna bedömer att detta kan förbättras. För årskurserna 6–9 finns liknande konkretiserade punkter för varje årskurs, men för dessa beskrivs även syftet med att läsa ämnet och därmed också indirekt, om än något otydligt, mål som eleverna skall uppnå. Målen används för att närmare kunna följa elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. I elevböckerna beskrivs elevernas utveckling och resultat i svenska, engelska och matematik. Arbete pågår dock med att utarbeta former för hur elevernas utveckling i övriga ämnen skall dokumenteras i elevboken. Inspektörerna såg i samband med lektionsbesök exempel på hur lärare dokumenterar elevernas individuella kunskapsutveckling i exempelvis slöjd. I några årskurser används portfoliomethodik, vilket innebär att några av elevens arbeten sparas i en mapp för att sedan användas för att bedöma elevens samlade kunskapsutveckling. I svenska, engelska och matematik har lärarna god kontroll över varje enskild elevs kunskapsutveckling. När det gäller övriga ämnen görs ingen systematiserad uppföljning på skolnivå och oftast inte heller på individnivå, lärarna uppger dock att det pågår ett arbete för att förbättra detta. På Björkestaskolan saknas rutiner för att analysera elevernas kunskapsresultat i årskurs 5, förutom i svenska, engelska och matematik. I övriga ämnen finns som ovan anförts inga dokumenterade resultat och konsekvensen blir att det inte går att se om elevernas måluppfyllelse i något eller några ämnen är svag, vilket kan medföra att adekvata åtgärder inte sätts in. Inspektörerna bedömer att skolan bör skapa former för att systematiskt följa upp elevernas resultat i samtliga kursplanämnen.

När betyg sätts görs en översiktlig analys av resultaten. Inspektörerna kan dock konstatera att skolan inte uppmärksammat att det råder stora skillnader mellan pojkar och flickors resultat. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör fördjupa sina analyser både vad gäller resultat i form av betyg och resultat från nationella prov i årskurs 5 och 9 och då särskilt uppmärksamma skillnader i resultat mellan pojkar och flickor.

Lärarna gör en regelbunden uppföljning av strävansmålen i läroplanen på individnivå via SET och den individuella utvecklingsplanen. På skolnivå saknas dock en systematisk uppföljning av elevernas måluppfyllelse. Det handlar om strävansmålen i fråga om läroplanens mål kring kunskaper, exempelvis i fråga om elevernas förmåga att arbeta utforskande, att självständigt formulera synpunkter, att inta ett kritiskt förhållningssätt, att lyssna, diskutera och argumentera m.m. Det gäller också strävansmålen som omfattar uppdraget att utveckla elever i enlighet med värdegrunden i läroplanen. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör skapa former för att följa upp resultatet av arbetet med läroplanens strävansmål på skolnivå.

Dokumentation av elevernas kunskapsutveckling är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att kunna bedöma när stödsatser behöver sättas in. Dokumentationen är också en viktig förutsättning för den information som skall ges under utvecklingssamtalet. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framtidssyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Inspektörerna vill

framhålla vikten av att skolan intensifierar sitt arbete med att upprätta dessa planer för varje elev.

För de äldre eleverna i årskurs 8 och 9 görs enklare systematiserade uppföljningar både på individnivå och på skolnivå i respektive ämne genom de betyg som sätts, men som redovisats ovan görs ingen analys med utgångspunkt från kön. Enligt eleverna informerar lärarna om vilka betygskriterier som gäller för att erhålla ett visst betyg. På kommunnivå har lokala betygskriterier utarbetats i samtliga kursplaneämnen både för årskurs 8 och 9.

Betygsättningen föregås av diskussioner mellan lärarkollegorna i arbetslaget 6–9 och med skolans rektor. I arbetet med att konkretisera gemensamma lokala betygskriterier har lärare från samtliga tre skolor i kommunen deltagit. Samarbetet och de gemensamma diskussionerna skall även fortsätta framöver, men då mer inriktas på bedömning och tolkning av kriterierna. Inspektörerna ser positivt på detta samarbete eftersom detta underlättar lärarnas bedömningar samtidigt som elevernas rättssäkerhet stärks. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med att säkerställa rättvisa och likvärdighet vid betygsättningen är av god kvalitet.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Björkestaskolan har ett antal dokument som beskriver skolans mål på olika sätt. Skolan har en arbetsplan som inte har reviderats sedan 2004 och som innehåller ett antal mål som verksamheten skall arbeta efter. Vidare har skolan en verksamhetsplan 2006 som innehåller övergripande mål för skolan och för eleverna. Därutöver har varje arbetslag egna mål för sin verksamhet. Sammantaget medför detta att det blir otydligt vilka mål som skolan egentligen arbetar efter och styrningen av verksamheten blir därmed otydlig.

Varje skola skall upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Syftet med en kvalitetsredovisning är att skolan skall ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Kvalitetsredovisningen skall innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser vidta för ökad måluppfyllelse. En sådan kvalitetsredovisning - där mål, måluppfyllelse och åtgärder utgör delar i en kontinuerlig utvecklingsprocess - skapar förutsättningar för att synliggöra en skolas resultat vilket i sin tur kan leda till förbättringar.

Skolan saknar för närvarande ett dokument som benämns kvalitetsredovisning, men har en verksamhetsberättelse 2004 och som enligt rektorn motsvarar en kvalitetsredovisning även om den inte är tänkt att vara en sådan. Inspektörerna kommer dock att bedöma den med utgångspunkt från att den utgör skolans kvalitetsredovisning. Några formulerade mål finns inte i verksamhetsberättelsen, däremot finns ett antal uppgifter som kan betraktas som resultat. I verksamhetsberättelsen finns även ett antal åtgärder redovisade, de har dock inget samband med de resultat som redovisas. Sambandet mellan den lokala arbetsplanen och kvalitetsredovisningen är också otydligt.

Inspektörerna bedömer att skolan bör skapa en tydligare struktur för de styrdokument som skall vara styrande för verksamheten. Genom att ha fler olika dokument med en svag koppling till varandra blir styrningen otydlig och det blir också svårt att på ett systematiskt sätt utvärdera och följa upp de mål som satts upp för skolan. Skolans kvalitetsarbete bör med andra ord förbättras i sin helhet

från det att mål formuleras via utvärdering och kvalitetsredovisning till dess att nya eller reviderade mål formuleras med utgångspunkt i gjorda utvärderingar. Målen bör också på ett tydligt sätt kopplas till de resultat som eleverna når.

Inspektörerna bedömer vidare med utgångspunkt från ovan att kvalitetsredovisningen är bristfällig och att den bör förbättras med utgångspunkt från ovan beskrivna brister.

Ledning och intern kommunikation

Björkestaskolan leds av en rektor som innehar tjänsten sedan augusti 2004. Rektorn, som för närvarande genomgår den statliga rektorsutbildningen, är väl känd bland elever, lärare och föräldrar. Rektorn uppfattas av lärarna som väl förtrogen med verksamheten och som skolans pedagogiska ledare. Rektorn styr skolan genom ledningsgruppen och lagledarna, personalkonferenser, en gång per vecka då hon träffar all personal, men också genom att vara ute i verksamheten och där träffa personal och elever. Rektorn leder enhetens föräldraråd. Inspektörerna bedömer att rektorn är väl förtrogen med den dagliga verksamheten och att denne bedriver ett pedagogiskt ledarskap av god kvalitet.

Till sin hjälp har rektorn en biträdande rektor som har ett särskilt ansvar för eleverna i årskurs 3-7. Det särskilda ansvaret innebär inte att den biträdande rektorn fattar några beslut gällande dessa elever, utan alla beslut som rör enskilda elever fattas av rektorn. Under inspektionens gång har framkommit att den ansvars- och arbetsfördelning som finns mellan rektorn och den biträdande rektorn är otydlig för föräldrar och elever, men också i viss mån för personalen på skolan. Inspektörerna bedömer därför att skolledningen bör tydliggöra för dessa grupper hur ansvars- och arbetsfördelningen ser ut.

Rektorn deltar alltid i elevvårdskonferenser som rör elever i årskurs 1-2 samt i årskurs 8-9, men delegerar ofta till den biträdande rektorn att delta i elevvårdskonferenser för elever i årskurs 3-7. Inspektörerna vill göra skolledningen uppmärksam på att rektorn skall ingå som ledamot i elevvårdskonferensen. Möjligheten att hålla sammanträde med elevvårdskonferensen utan att rektorn är närvarande får inte brukas i sådan omfattning att skolan i praktiken kringgår förbudet för rektorn att sätta annan i sitt ställe. En tid efter inspektörernas besök på skolan uppger rektorn att rutinerna har ändrats så att rektorn nu även deltar i elevvårdskonferenser om elever i årskurs 3-7. Inspektörerna förutsätter att denna nyordning kommer att bestå och bedömer att skolan i detta avseende uppfyller författningarnas krav.

Beslut om anpassad studiegång och beslut om placering av elev i särskild undervisningsgrupp fattas av rektorn. Denne har dock inte rätt att fatta sådana beslut då den beslutsrätten inte har delegerats till rektorerna, utan innehas av kommunstyrelsen. Inspektörerna bedömer att skolan måste ändra sina rutiner så att dessa beslut fattas i enlighet med skolförfattningarnas krav.

Sammanfattning

Den pedagogiska verksamheten är överlag av god kvalitet. Skolans arbete med att identifiera och åtgärda elevers behov av särskilt stöd är mycket väl utvecklat, men skolan bör analysera varför elevernas resultat är låga. Även arbetet mot kränkande behandling är väl utvecklat, trots att det finns elever som har uppfattningar som står i strid med skolans värdegrund. Skolan bör revidera handlingsprogrammet mot kränkande behandling och förbättra arbetet med normer och värden för att leva upp till de krav läroplanen ställer på verksamheterna.

Skolan bör skapa former för att systematiskt följa upp och analysera elevernas resultat i samtliga kursplanämnen, men också resultatet av arbetet med läroplanens strävansmål. Könsskillnader i resultaten bör ges särskild uppmärksamhet i analysen.

Arbetet med att ge de äldre eleverna inflytande över verksamheten i stort, är väl fungerande men skolan kan utveckla sin samverkan med de yngre eleverna.

Skolan bör vidare förbättra det systematiska kvalitetsarbetet i sin helhet, inklusive kvalitetsredovisningen. Skolan måste ändra sina rutiner så att beslut om anpassad studiegång och placering av elever i särskild undervisningsgrupp fattas i enlighet med författningarnas krav.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Skolan har innevarande läsår totalt 58 medarbetare, varav 34 lärare med ansvar för undervisning. På Björkestaskolan har de anställda lärarna med några enstaka undantag, en pedagogisk utbildning avsedd för den undervisning de bedriver. De flesta undervisar också i de ämnen och i de årskurser de är utbildade för. Skolan har både speciallärare och specialpedagoger anställda. Skolan har också en studie- och yrkesvägledare som man delar tillsammans med Lillhagaskolan samt en skolsköterska som också delas med samma skola.

Skolan har försökt att rekrytera lärare med en fullständig lärarutbildning. Inspektörerna bedömer att skolans lärare har pedagogisk utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver och att ämnesundervisningen i huvudsak bedrivs av lärare med utbildning i ämnet.

Skolan erbjuder all personal kompetensutveckling, valet av innehåll sker med utgångspunkt, dels från individuella behov och dels från vilka behov som skolan har. I vissa fall finns en direkt koppling mellan skolans resultat och den kompetensutveckling som erbjuds.

Skolan har 16 elever som är berättigade till modersmålsundervisning, sju av dessa har valt att delta i undervisningen. Skolan har vidare sju elever som får undervisning i svenska som andraspråk, några av dessa får också studiehandledning på modersmålet i exempelvis samhällsorienterade och naturorienterade ämnen.

Personalen uppger att antalet datorer är tillfredsställande, men problemet är att bara ett fåtal fungerar, vilket gör att det lärarna ibland inte kan genomföra undervisningen på det sätt de skulle önska. Inspektörernas bedömning är därför att skolan bör se över elevernas tillgång till fungerande datorer.

Sammanfattning

Skolan har goda förutsättningar att tillhandahålla en utbildning som motsvarar kraven i skolförfattningarna. Verksamheten har god tillgång till lärare med utbildning för den aktuella undervisningen. Skolorna tillgodoser elevernas rätt till undervisning, men bör se över elevernas tillgång till fungerande datorer.

Datum	Ort
2006-05-30	Stockholm

Tomas Johansson

Tommy Bucht